

Posudek rigorózní práce

Miroslav Šedivý: Rakousko, Muhammad Alí a krize na Blízkém východě v letech 1839–1841. Praha 2005, 305 stran.

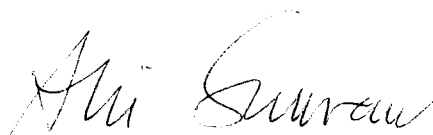
Habsburská monarchie vedla od 16. století opakovaně války s Osmanskou říší, která jí byla po téměř tři století nebezpečným rivalem. V poslední čtvrtině 18. století se situace definitivně mění, podpis mírové smlouvy mezi Ruskem a Tureckem v Küçük Kaynarci v roce 1774 předznamenal konec velmocenského postavení Osmanské říše a současně je považován za počátek tzv. Východní otázky, klíčového faktoru mezinárodních vztahů, který de facto existoval až do první světové války. Po roce 1815 ve vzájemných vztazích habsburské monarchie a Turecka nahradila dosavadní konfrontaci v podstatě spolupráce, Osmanská říše byla Vídní nadále chápána jako konzervativní stát, velmi důležitý pro zbrzdění národních aspirací balkánských národů. Rakouský zájem v této době zvýšenou měrou poutal Egypt, ať již máme na mysli hlediska ekonomická či politická. V této souvislosti vyniká osobnost místodržícího Muhammada Alího, který na jedné straně nebývalou měrou přispěl k rozvoji Egypta, na druhé straně několikrát vyvolal hrozbu, že jeho akce proti sultánovi povedou k desintegraci Osmanské říše.

Cílem Šedivého práce je analýza krize z let 1839–1841, která byla vyvolána aktivitami Muhammada Alího, jenž vedly k jeho válce proti sultánovi, která vážným způsobem ohrozila mezinárodní stabilitu a fungování koncertu velmocí. V první kapitole autor rekapituluje vztah Rakouska k Muhammadu Alímu do první krize, tedy do roku 1833. Ve druhé kapitole se zabývá vývojem rakouské pozice na Blízkém východě do vypuknutí druhé krize v roce 1839, ve třetí a čtvrté kapitole Šedivý analyzuje průběh krize na Blízkém východě

v roce 1839 a její odraz v Evropě. V páté kapitole pak autor paralelně sleduje vývoj událostí v Osmanské říši do konce roku 1839. Šestá kapitola je pak rekapitulací a hodnocením vývoje v Evropě do října 1840. Poslední dvě kapitoly, sedmá a osmá, hodnotí komplikovaný vývoj na cestě k uzavření míru a podpisu Londýnské konvence o úžinách.

Pokud jde o hodnocení Šedivého práce, je třeba na prvním místě vyzdvihnout mimořádně zdařilé využití výsledků jeho bádání ve vídeňském Hof-, Haus- und Staatsarchivu, kde především zkoumal pramenný materiál z let 1839–1841 týkající se Turecka. Velmi systematické je i jeho využití vydaných pramenů. Pokud jde o odbornou literaturu, je možno s plnou odpovědností konstatovat, že Šedivý neopomenul žádnou práci, která má pro jeho výzkum základní význam. Jazykové dispozice umožnily autorovi zpracovat, kriticky zhodnotit a využít pramenný materiál i odbornou literaturu v němčině, angličtině i francouzštině. Také slovesná stránka textu je na velmi dobré úrovni. Je možné konstatovat, že předloženou rigorózní práci Miroslav Šedivý nepochybně prokázal schopnost samostatné vědecké práce na základě studia a analýzy nepublikovaných i publikovaných pramenů, jeho znalost odborné literatury je vskutku úctyhodná. Vzhledem ke shora uvedeným skutečnostem považuji předloženou práci za dobrý podklad k obhajobě a získání titulu PhDr.

V Hostivici, 29.ledna 2006

Prof. PhDr. Aleš Skřivan, CSc.